

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

Vita S. Eustratii Thaumaturgi, Ex Menæis Græcorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

EX VARIIS.

scripturarum imbutus, et Ecclesiasticis simul ac monasterialibus disciplinis summe instructus, tametsi prædecessori suo minime comparandus. Qui electus est quidem in Episcopatum anno Dominicæ incarnationis sexcentesimo nonagesimo secundo, die primo mensis Julii, regnantibus in Cantia Wichtredo et Suehardo; ordinatus autem anno sequente, tertio die Kalendarum Juliarum Dominica, a Godwino Metropolitano Episcopo Galliarum, et sedit in Sede sua pridie Kalendarum Septembrium Dominica: qui inter multos quos ordinavit Antistites etiam Gebmundo Rhofensis Ecclesiæ Præsule defuncto, Tobiam pro illo consecravit, virum Latina et Græca et Saxonica lingua, atque eruditione multiplici instructum.

Moritur 9 Januar.

3 De ejus morte agit idem Beda lib. 3, c. 24. Anno Dominicæ Incarnationis dccxxxi Bertwaldus Archiepiscopus, longa consumptus ætate, defunctus est die quinto Iduum Januariarum, qui sedit annos 37, menses 6, dies 14. In Epitome quoque historia: Anno dccxxxi, Bertwaldus Archiepiscopus obiit. Ejusdem meminit Willielmus Malmesburiensis lib. 1, de gestis Pontificum Anglorum, Rogerius de Hoveden priori parte Annalium, qui citans Bedam ait 732, obiisse Brechtwaldum. Mat-

theus Westmonasteriens. anno gratiæ 731, at de ejus electione agit anno 692. Trithemius lib. 4, de viris illustribus Ord. S. Benedicti cap. 63, qui Berchualdum vocat.

4 De Bertwaldo ita scribit Harpsfeldius secul. 8, cap. 2. Theodorum excepit Brithwaldus, Cantianam regionem gubernante Withredo. Permansit in Ecclesiastica administratione triginta septem annos, menses sex, dies quatuordecim, obiitque anno septingentesimo trigesimo primo, quarto Iduum Januarii. Vir, inquit Beda, scientia scripturarum imbutus, et Ecclesiasticis simul ac monasterialibus disciplinis summe instructus. Quidam tradunt eum fuisse Glasconium, et in celebri ea societate educatum, tandemque post Worgresium, quartum illius loci Abbatem. Synodum habuit Londini, in qua imaginum adorandarum causa tractata est, de qua apertius, cum ad Occidentales Episcopos ventum erit, disseretur. Ordinatus vero est a Goodwino Galliarum Archiepiscopo, ad annum sexcentesimo nonagesimum tertium. Scripsit vero Brithwaldus de origine cenobii Eveshamensis, vitamque Eguini Wictiorum Episcopi. Hæc ille. De S. Egvino agemus xi Januarii.

Putatur Glasconia Abbas fuisse.

Scripsit vitam S. Egvini.

VITA S. EUSTRATII THAUMATURGI, EX MENÆIS GRÆCORUM.

SECVL. IX. IX JANUARI. a b S. Eustratii patria, parentes, institutio. c d e f Vita monastica.

a Eustratius e b Tarsia, (sic indigitata regio est, Optimatum) ordini subjecta, vico Bitziano, religionis admodum parentibus et copiosis Georgio et Megethone oriundus; ab illis honeste eductus et institutus, cum annum ætatis vigesimum exegisset, cælesti incensus ardore, profugus parentes reliquit, et ad c Olympi oras, d Augari cœnobium adit, in quo e Gregorius et f Basilius ejus avunculi omni virtutum genere et exercitatione elucebant. Ab his receptus, et comam tonsus laboriosum illud monachi vitæ genus amplexatus est.

Religiosa virtutes,

sonni ratio,

præfectura,

g

h

i

labores pro Ecclesia.

k

l

m

heditus ad monasterium,

2 Voti compos, omnibus domesticis, summa cum animi alacritate et mentis demissione, nulla prorsus cura vitæ præsentis habita, abjectis omnibus ministravit; nisi quod cilicinum cucullum et melotam retineret, in qua somnum (ubi ubi nox illum oppressit) modico tempore caperet: nullum enim certum ad quiescendum locum legebat. Fertur numquam supinus jacuisse postquam rebus humanis nuntium remisit, neque totis septuaginta quinque annis, quibus cursum vitæ, certamenque exercitationum peregit, dormiturus in sinistrum latus corpus deposuisse.

3 Sanctis vero illis, qui monasterio præfuerunt, vita functis, eximio huic cura monasterii demandata est, ipsorum impulsu fratrum, ut præfecturam susci-peret, inducto. Postquam vero immanis ille vereque cognominatus g Leo, a Bulgarico reversus bello, imperium h Michaelis religiosissimi Principis invasit; Michaelem quidem, qui illum humanissime exceperat, et conjuge et i liberis spoliatum in vinculis habuit, attonsunque in monachum, in objectam, e regione k insulam exulatum eiecit, ac sopitam ante Iconomachorum sectam revocare conatus est; hic omnibus sua (monasteriorum et solitudinum) domicilia relinquētibz, et ipse, magni illius l Joannicii hortatu, m in patriam venit.

4 Restituito dein Ecclesiæ sacrarum imaginum cultu et veneratione, sancti quoque Patres signis ac miraculis clari suas quisque ædículas repetivere; quando et divinus iste Eustratius postliminio ad suum se cœnobium contulit: ubi per totos dies fratrum labores labore suo adjuvit; noctes vero pervigili statione genibus insidens exegit. Atque nihilominus dum

divina psalmodum ex more odaria cantarentur, ipse assidue intra sacrarium, Kyrie eleison, seorsum clamitabat. n Miranda porro opera que designavit, ob ingentem eorum copiam tradi litteris per compendium non possunt, quæ quidem quantopere Deo studia sua probavit, certo fuere argumento.

5 Tandem hinc emigraturus, coactos qui sub ejus præfectura vixerant, in hæc verba compellavit: Fratres ego in confinio mortis versor; vos etiam atque etiam hortor ac rogo, uti depositum, quod accepistis fideliter custodiatis, haud ignari, præsentia omnia fluxa futura vero esse sempiterna. Enitimini ergo ut in censum Beatorum referamini. Hæc effatus, benedixit omnibus precatus, cruce illos signavit, et sublatiis in cælum oculis: In manus, inquit, tuas Domine commendo spiritum meum: et grato quietis somno consopitus obdormivit in Domino, o cum annos vixisset quinque supra nonaginta. Deus nobis ejus deprecato misericordiam impertiatur, Amen.

sanctitas,

n

miracula,

ultima monita,

mors.

o

a Eustratius appellatur a Baronio lomo 9, An. Eccl. an. Ch. 831, num. 49, ubi bene observat, ab hoc diversum illum Eustratium monachorum Præpositum, in hæresim occulte lapsum, atque a S. Theodoro Studita (cujus ad eum epistolam recitat ibid. num. 47) correctum. Eustratius hic in gestis S. Joannicii, a Baronio citatis, dicitur apud Lipomanum, et Sarium; et ευστρατιος in ms. Græco bibliotheca Medicæ Regis Francorum.

b Non est, inquit Baderus, hæc Cilicia, nec vicus Bitzianus in Cilicia, sed urbs Calabriae, Antonio Caprasie, ut Gabr. Barrius docet. Hæc a Leandro Alberto ita describitur: Tarsia senis a Bisiniano milliariibus, inter montes, antiquum, ut incolæ perhibent, oppidum opulentumque, ac frequens, agro quoque rerum ad vitam utilium fertili. Crathis ad levam præterfluit. Hanc Tarsiam observat Cluverius lib. 4, Italiae antiquæ, ex itineris ductu, milliium intervallo, ac vocabuli quadam similitudine, esse Tabule Caprasiam, seu Antonini plurali numero Caprasias. Verum de tertia Tarsia regione Bithyniæ hic agi nobis indubiatum est, quod S. Joannicius etiam ex Bithynia sit oriundus, et reliqua de monte Olympo, monasterio Agaurorum, etc. concordent. Tarsum etiam, sive ταρσια, aut τασια, constituit Stephanus Bithyniæ urbem et regionem. Tarsia Asiae minoris circa Bithyniam regio est Porphyrogenneta, et Nicomedie vicina urbs Niceta apud Ortelium.

c Ex montibus duodecim, Olympi vocabulo insignitis, hic ille est quem Ptolomæus lib. 5, Geographiæ cap. 1, Mysiæ Olympum montem appellat. Ita enim de S. Joannicio auctor ejus vitæ: Cum vidisset montem, qui supereminet a dextera Bithynia, qui apud nos vocatur Olympus, concepit animo vitam quietam et amantem solitudinis. Hæc ex sequentibus magis confirmabuntur.

d Græce πρὸς τὸν μόνον τοῦ Ὀλύμπευ. In vita S. Joannicii: In transitu vero (a monte Olympo) cum accessisset ad Agaurorum monasterium

monasterium, transposita littera v. In ms. *Medicæ Græcæ*: τῆ τῶν ἀγαπίων ποτῆ παραβελήσας.

e Hinc eadem P. Gregorio monasterii Præfecto, *Græci Πρεσβυτέρου*, S. Joannicius animum aperuit de vita solitaria amplectenda: cui Gregorius rude excitavit habitaculum ut esset ei parvum tegumentum ab imbribus et nivibus, in quo semet inclusit Joannicius.

f *Basilium cum Gregorio ob veritatis confessionem in carcerem coniectus narratur in epistola S. Theodori Studitæ ad Athanasium fratrem, apud Baronium an. Ch. 800, num. 32, ubi inter alia: Cur Naucratus et Arsenius fratres arcta custodia hucusque detinentur parique modo Basilium et Gregorius? Cur Stephanus ille virtutis amans Prepositus cum discipulis quinquaginta sex exactus monasterio, cum una cum centum et decem, et cum eo, qui Episcopus ante fuerat, Mochosynodum tanquam Evangelii infratricem anathemate damnasset? et infra: Cur Emilianus Frater a Nicomediensi in Thyniam (id est Bithyniam) victus ductus est, verberibusque et ludibriis affectus, direpto ab iis, qui irruerant, monasterio? etc. Consentium tempus, locus, professio utriusque. Frustra ergo haderis suspicatur in hisce Eustratii Actis mendum esse, quasi SS. Basilium Magnam Cæsarem et Gregorium Nyssæ Episcopi dicantur ejus fuisse avunculi. An hi a Græcis colantur, et quo die, nobis incertum est. Æqualis eorum fuit S. Gregorius Acritensis, quem v. Januarii dedimus. An forte alter eorum est S. Basilium ad profundas aquas, qui Kalend. Julii celebratur?*

g Leo Armenus imperium cepit anno 811, Julio mense. Imperavit annos 7, menses 5, ipso Christi Natali anno 820, trucidatus.

h Michael Curopalates tenuit imperium a 3 Octob. 811, usque ad Julium anni 813, quo a Bulgariis victus est, optimus Princeps.

i Hi fuere Theophylactus natus major, et S. Ignatius postmodum Constantinopolitanus Patriarcha, (de quo xxiii Octob.) quos castrari jussit.

k Insula Protia, seu Princeps, dicitur Cedreno et Baronio ann. Chr. 813, num. 11.

l iv Novemb. S. Joannici vitam dabimus, quam ab auctore ejusdem temporis fidelissime conscriptam docet Baronius an. 823, num. 22, et an. 823, num. 64, et ann. 846, num. 28. Ejus virtutum studiosus imitator describitur S. Eustratius hic verbis: Quidam enim, Eustratius nomine, qui eandem vitam quam Beatus exercebat, magno in eum erat zelo affectus, et incitabatur ad ejus imitationem, et maximi faciebat videre ea quæ fiebant a Sancto. Eum ergo aliquando secutus cum esset, preces consuetas Domino reddidit, cum se, ut potuit, abscondisset, ne ab illo videretur, et ibi permansisset toto tempore preceationis, stupuit quidem quod adeo ardentem, et vehementem esset intentus orationi: stupuit autem etiam quod res divina in eum ostend-

deretur: et quod non solum spiritu, sed etiam corpore sublimis ab eo cerneretur, et assurgens a rebus terrestribus. Hoc ergo cum cognovisset ille Beatus, tantum abfuit, ut eum propterea laudaverit, ut eum etiam curiosum aliquid fecisse sit suspicatus, et graviter increpaverit dicens: Non habitabit juxta te malignus. Hujus interim precibus miracula sua imputabat. Neque enim qui in eum incidebant, ipsum videbant nisi iste voluisset. Et ut sequenti Eustratio esset exemplar humilitatis, si non videretur ab iis qui incidebant, ad ipsum conversus dicebat: Precibus tuis, o frater Eustrati, ne ab iis quidem sum conspectus.

m In vita S. Joannicii dicitur a præfectura excessisse Eustratius, ut qui viam declinaret impiorum; cum jam quidam Antonius, qui se hæreticis adjunxerat, præisset monasterio Agaurorum, a S. Joannicio dein conversus. Eustratius autem, inquit, auctor, ex monasterio Agaurorum, ejus amore captus, cum non posset manere in regione, (eum enim coquebat amor ille divinus et quod valde eum inflammaret studium sanctarum imaginum) cum ad eum accessisset, et nihil amplius expectasset, quam consuetam preceationem; statim est sciscitatus, an diu duraturum esset imperium Leonis. Ille autem videns eum magna animi affectione commotum, quod pro divinis imaginibus maximum caperet dolorem, (in eas enim erat impius hic Leo, ut si quis alius) et ideo properasse ad interrogationem, non substitit, neque responsum est meditatus; sed, ut qui spiritus profunda scrutaretur, et haud ita diu ab hinc futuram presignavit ejus eversionem, et prædixit futura. Nam non multo post eo de medio sublato, Michael arripuit imperium: qui non auxit quidem persecutionem adversus Christianos; sicut autem Ecclesiam esse sub hæreticis, ut qui neque Iconomachorum heresi omnino accesserit, sed in ejus zelum effectus sit mollior, ut etiam multis videretur benignus: neque ullum orthodoxum dogma prior inceperit: adeo ut contingeret neque ipsum a vitio abstinere, neque salutem defendere: sed malitiose potius hæresim quidem sicut crescere, fidem autem orthodoxam minui et diffuere. Et hoc quidem ita se habebat. Postquam autem Leo fuit interfectus, venit rursus cum quodam alio Eustratius, divino huic viro renuntians eventum eorum, quæ ipse prædixerat. Contritum est autem ab eis aliquantum temporis in sermone. Quidam vero, Elias nomine, qui exercebatur non proci a Sancto, ipsum magnum Joannicius excepit convivio, et eos qui venerant simul cum Eustratio.

n Hæc ei Thaumaturgi nomen perpererunt; quæ an alibi a blattis arrodantur, nobis incertum. Sane descripta fuisse opinamur.

o Quo anno obierit incertum. S. Joannicius obiit anno v. Michaelis III, Christi MCCCLVI, ætatis suæ annis cxxv, natus anno xiv Leonis Isaurici, Christi anno MCCXXXI.

